

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष ३, अंक ५१]

गुरुवार, ऑक्टोबर १२, २०१७/आश्विन २०, शके १९३९

[पृष्ठे ४, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक ९९

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०१७ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक २३.— महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम यात आणखी सुधारणा	पृष्ठे
करण्याकरिता अध्यादेश	१-४

नगरविकास विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरु चौक, मंत्रालय,
मुंबई ४०० ०३२, दिनांक १२ ऑक्टोबर २०१७.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. XXIII OF 2017.

AN ORDINANCE

**FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA
MUNICIPAL CORPORATIONS ACT.**

सन २०१७ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक २३.

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम यात आणखी सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही ;

१९४९ चा **आणि ज्याअर्थी**, यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम यामध्ये आणखी
५९. सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती
अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे ;

त्याअर्थी, आता, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ च्या खंड (१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे, पुढील अध्यादेश प्रख्यापित करीत आहेत :—

प्रकरण एक

प्रारंभिक.

- संक्षिप्त नाव व प्रारंभ. १. (१) या अध्यादेशास, महाराष्ट्र महानगरपालिका (दुसरी सुधारणा) अध्यादेश, २०१७, असे म्हणावे.
(२) तो, तात्काळ अंमलात येईल.

प्रकरण दोन

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाची सुधारणा.

सन १९४९ चा
अधिनियम क्रमांक
५९ याच्या कलम
१४९अ ची
सुधारणा.

२. महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम याच्या कलम १४९अ मध्ये,— १९४९ चा ५९.
- (एक) पोट-कलमे (१) आणि (२) यांऐवजी, पुढील पोट-कलमे दाखल करण्यात येतील आणि ते, १ जुलै २०१७ पासून दाखल करण्यात आले असल्याचे मानण्यात येईल,—
- “(१) महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियमान्वये स्थावर मालमत्तेची अनुक्रमे विक्री, देणगी व फलोपभोग गहाण यांसंबंधीच्या संलेखांवर बसवावयाच्या मुद्रांक शुल्कात, जर असा कोणताही संलेख हा, शहरात स्थित असलेल्या स्थावर मालमत्तेच्या संबंधातील असेल तेव्हा, विक्री किंवा देणगीसंबंधीच्या संलेखाच्या बाबतीत, अशा स्थित असलेल्या मालमत्तेच्या मूल्यावर, आणि फलोपभोग गहाणासंबंधीच्या संलेखाच्या बाबतीत, संलेखात मांडण्यात आलेल्या त्या संलेखाद्वारे प्रतिभूत केलेल्या रकमेवर, एक टक्का या दराने अधिभार आकारून वाढ करण्यात येईल आणि उक्त अधिनियमान्वये तो गोळा करण्यात येईल.
- (२) या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियमाचे कलम २८,— १९५८ चा ६०.
- (अ) शहरात स्थित असलेली मालमत्ता ; आणि
- (ब) अन्य कोणत्याही क्षेत्रात स्थित असलेली मालमत्ता,—
- यांच्या संबंधात जणू काही त्यामध्ये निर्देशित केलेले तपशील स्वतंत्रपणे मांडणे विनिर्देशपूर्वक आवश्यक केले आहेत असे समजून वाचण्यात येईल आणि ते अंमलात येईल.”;
- (दोन) पोट-कलम (३) मध्ये, “प्रत्येक अधिसूचित शहराच्या” या मजकुराऐवजी, “शहराच्या” हा मजकूर दाखल करण्यात येईल आणि तो १ जुलै २०१७ पासून दाखल करण्यात आला असल्याचे मानण्यात येईल ;
- (तीन) पोट-कलम (५) मध्ये, “नियम करता येतील” या मजकुरानंतर, शेवटी पुढील मजकूर जादा दाखल करण्यात येईल :—
- “या कलमाच्या प्रयोजनार्थ, राज्य शासनास, १ जुलै २०१७ पासून भूतलक्षी प्रभावाने नियम करता येतील. ” .

प्रकरण तीन

संकीर्ण.

बसविलेल्या व वसूल केलेल्या शुल्काचे विधिग्राह्यीकरण.

३. (१) कोणत्याही न्यायालयाच्या कोणत्याही न्यायनिर्णयात, हुकूमनाम्यात किंवा आदेशात एतद्विरुद्ध काहीही अंतर्भूत असले तरी, महाराष्ट्र महानगरपालिका (दुसरी सुधारणा) अध्यादेश, २०१७ (यात यापुढे या कलमात ज्याचा निर्देश “सुधारणा अध्यादेश” असा करण्यात आला आहे), याच्या प्रारंभाच्या दिनांकापूर्वी, महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम (यात यापुढे या कलमात ज्याचा निर्देश, “महानगरपालिका अधिनियम” असा करण्यात आला आहे) याच्या तरतुदीखालील विक्री, देणगी आणि फलोपभोग गहाण यांसंबंधीच्या संलेखांच्या निष्पादनाच्या संबंधातील मुद्रांक शुल्काची किंवा अधिभाराची कोणतीही आकारणी, पुनर्विलोकन, बसवणी किंवा वसुली किंवा अशा मुद्रांक शुल्काच्या किंवा अधिभाराच्या आकारणीच्या, पुनर्विलोकनाच्या, बसवणीच्या किंवा वसुलीच्या संबंधात केलेली कोणतीही कार्यवाही किंवा गोष्ट ही, जणू काही मुद्रांक शुल्काची किंवा अधिभाराची अशी आकारणी, २०१७ चा महा. अध्या. २३.

पुनर्विलोकन, बसवणी किंवा वसुली किंवा त्यासंबंधात केलेली अशी कार्यवाही किंवा गोष्ट, सुधारणा अध्यादेशाद्वारे सुधारणा केलेल्या महानगरपालिका, अधिनियमान्वये यथोचितरित्या केलेली, करण्यात आलेली किंवा झालेली आहे, असे समजून वैध व परिणामकारण असल्याचे मानण्यात येईल आणि ती त्यानुसार,—

(अ) सर्व प्रयोजनांसाठी, अशा मुद्रांक शुल्काच्या किंवा अधिभाराच्या आकारणीच्या पुनर्विलोकनाच्या बसवणीच्या किंवा वसुलीच्या किंवा त्यासंबंधातील कार्यवाहीच्या किंवा गोष्टीच्या संबंधात कोणत्याही प्राधिकाऱ्याकडून किंवा राज्य शासनाकडून किंवा राज्य शासनाच्या कोणत्याही अधिकाऱ्याकडून करण्यात आलेल्या सर्व कृती, कार्यवाही किंवा गोष्टी ह्या, कायदानुसार असल्याचे आणि त्या सर्ववेळी तशा रीतीने करण्यात आल्या असल्याचे मानण्यात येतील ;

(ब) अशा भरणा केलेल्या मुद्रांक शुल्काच्या किंवा अधिभाराच्या परताव्यासाठी कोणत्याही न्यायालयात किंवा कोणतेही न्यायाधिकरण, अधिकारी किंवा प्राधिकारी यांच्यासमोर कोणताही दावा, अपील अर्ज किंवा इतर कार्यवाही दाखल करता येणार नाही किंवा चालविता येणार नाही किंवा चालू ठेवता येणार नाही ; आणि

(क) कोणतेही न्यायालय, न्यायाधिकरण, अधिकारी किंवा इतर प्राधिकारी अशा शुल्काच्या किंवा अधिभाराच्या परताव्याचा निदेश देणारा कोणताही हुकूमनामा किंवा आदेश जारी करणार नाही.

(२) शंका निरसनार्थ, याद्वारे, असे घोषित करण्यात येते की, पोट-कलम (१) मधील कोणतीही गोष्ट एखाद्या व्यक्तीला,—

(अ) पोट-कलम (१) मध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अशा मुद्रांक शुल्काच्या किंवा अधिभाराच्या आकारणीस, पुनर्विलोकनास, बसवणीस किंवा वसुलीस सुधारणा अध्यादेशाद्वारे सुधारणा केलेल्या महानगरपालिका अधिनियमाच्या तरतुदीनुसार हरकत घेण्यास ; किंवा

(ब) सुधारणा अध्यादेशाद्वारे सुधारणा केलेल्या महानगरपालिका अधिनियमान्वये मुद्रांक शुल्काच्या स्वरूपात तिच्याकडून देय असलेल्या रकमेपेक्षा तिने अधिक भरणा केलेल्या कोणत्याही मुद्रांक शुल्काच्या किंवा अधिभाराच्या परताव्याची मागणी करण्यास,

प्रतिबंध करते असा तिचा अन्वयार्थ लावण्यात येणार नाही.

(३) सुधारणा अध्यादेशाद्वारे सुधारणा केलेल्या महानगरपालिका अधिनियमातील कोणत्याही गोष्टीमुळे कोणतीही व्यक्ती, सुधारणा अध्यादेशाच्या प्रारंभाच्या दिनांकापूर्वी तिने केलेली किंवा करण्याचे वर्जिलेली जी कोणतीही गोष्ट संबंधित दिनांकास महानगरपालिका अधिनियमामध्ये सुधारणा अध्यादेशाद्वारे अशी सुधारणा करण्यात आली नसती तर, महानगरपालिका अधिनियमान्वये अपराध ठरली नसती अशा कोणत्याही कृती किंवा अकृती संबंधातील कोणत्याही अपराधाबद्दल दोषी ठरविली जाण्यास पात्र ठरविली जाणार नाही अथवा कोणतीही व्यक्ती सुधारणा अध्यादेशाच्या प्रारंभाच्या दिनांकाच्या लगतपूर्वी अंमलात असलेल्या कायदान्वये, अशा कृतीच्या किंवा अकृतीच्या संबंधात, तिच्यावर जी शास्ती लादता आली असता त्यापेक्षा अधिक शास्ती लादली जाण्यास पात्र ठरविली जाणार नाही.

१९४९ चा

५९.

४. (१) या अध्यादेशाद्वारे सुधारणा केलेल्या महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियमाच्या तरतुदींची अंमलबजावणी करताना कोणतीही अडचण उद्भवल्यास, राज्य शासनास, प्रसंगानुरूप, अशी अडचण दूर करण्याच्या प्रयोजनांकरिता, त्याला आवश्यक किंवा इष्ट वाटतील असे, या अध्यादेशाद्वारे सुधारणा केलेल्या, उक्त अधिनियमाच्या तरतुदींशी विसंगत नसलेले निदेश राजपत्रात प्रसिद्ध केलेल्या आदेशाद्वारे देता येतील.

अडचणी दूर
करण्याचा
अधिकार.

(२) पोट-कलम (१) अन्वये काढण्यात आलेला प्रत्येक आदेश, तो काढण्यात आल्यानंतर, शक्य तितक्या लवकर, राज्य विधानमंडळाच्या प्रत्येक सभागृहासमोर मांडण्यात येईल.

निवेदन.

महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम (१९४९ चा ५९) याच्या कलम १४९अ मध्ये अशी तरतूद करण्यात आली आहे की, महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम (१९५८ चा ५०) अन्वये, स्थावर मालमत्तेची अनुक्रमे विक्री, देणगी व फलोपभोग गहाण यांसंबंधीच्या संलेखांवर बसवावयाच्या मुद्रांक शुल्कात, जर असा कोणताही संलेख हा, जेथे त्या अधिनियमाच्या कलम १२७ च्या पोट-कलम (२) च्या खंड (अअअ) च्या तरतुदीन्वये स्थानिक संस्था कर (एलबीटी) लागू केला होता त्या अधिसूचीत शहरात स्थित असलेल्या स्थावर मालमत्तेच्या संबंधातील असेल तेव्हा, विक्री किंवा देणगीसंबंधीच्या संलेखांच्या बाबतीत, अशा स्थित असलेल्या मालमत्तेच्या मूल्यावर, आणि फलोपभोग गहाणासंबंधीच्या बाबतीत, संलेखात मांडण्यात आलेल्या, त्या संलेखाद्वारे प्रतिभूत केलेल्या रकमेवर, एक टक्का या दराने अधिभार आकारून वाढ करण्यात येईल आणि त्यानुसार उक्त अधिनियमाअन्वये ते वसूल करण्यात येईल.

२. महाराष्ट्र वस्तू व सेवा करविषयक कायदे (सुधारणा, विधिग्राह्यीकरण आणि व्यावृत्ती) अधिनियम, २०१७ (२०१७ चा महा. ४२) याच्या कलम ३६ द्वारे उक्त अधिनियमाच्या कलम १२७ ("स्थानिक संस्था कर" याच्याशी संबंधित) च्या पोट-कलम (२) चा खंड (अअअ) वगळण्यात आल्यामुळे, उक्त कलम १४९अ च्या तरतुदी अनावश्यक ठरलेल्या आहेत.

३. स्थावर मालमत्तेची अनुक्रमे विक्री, देणगी व फलोपभोग गहाण यासंबंधीच्या संलेखांवर महाराष्ट्र मुद्रांक अधिनियम (१९५८ चा ५०) अन्वये बसवावयाच्या मुद्रांक शुल्काच्या एक टक्का इतकी रक्कम, जेथे स्थानिक संस्था कर लागू होता अशा शहरांच्या महानगरपालिकांना, प्राप्त होत राहण्याची सुनिश्चिती करण्याकरिता, दिनांक हा १ जुलै २०१७ पासून वस्तू व सेवा कराची अंमलबजावणी सुरू झाली असल्यामुळे त्या दिनांकापासून उक्त कलम १४९अ मध्ये सुधारणा करणे इष्ट वाटते तसेच, आधीच वसूल केलेल्या अशा मुद्रांक शुल्काच्या किंवा अधिभाराच्या बसवणीचे किंवा वसुलीचे विधिग्राह्यीकरण करण्याकरिता योग्य त्या तरतुदी करणे इष्ट वाटते.

४. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही आणि उपरोक्त प्रयोजनांकरिता महाराष्ट्र महानगरपालिका अधिनियम, (१९४९ चा ५९) यामध्ये आणखी सुधारणा करण्यासाठी महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे, म्हणून, हा अध्यादेश प्रख्यापित करण्यात येत आहे.

मुंबई,
दिनांक १० ऑक्टोबर २०१७.

चे. विद्यासागर राव,
महाराष्ट्राचे राज्यपाल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

मनीषा पाटणकर-म्हैसकर,
शासनाच्या प्रधान सचिव.